

Роботу виконала:
Стрига Поліна Віталіївна,
 учениця 10-в класу Запорізького ліцею №71
 Запорізької міської ради.

Наукові керівники:
Попова Алла Олександрівна, кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні Запорізького національного університету, кандидат економічних наук, доцент;
Федорченко Ірина Валентинівна, вчитель вищої категорії, «вчитель – методист», вчитель історії Запорізького ліцею №71 Запорізької міської ради.

Об'єкт дослідження: процеси управління промисловим підприємством в контексті економіко-екологічної зумовленості повоєнного відновлення.

Предмет дослідження: складові забезпечення економіко-екологічної зумовленості виробництва металургійного підприємства.

Мета роботи: встановлення взаємозв'язку між обсягами виробництва, обсягами забруднюючих речовин (за видами) та обсягами оподаткування екологічним податком у напрямку забезпечення економіко-екологічної зумовленості виробництва в умовах повоєнного відновлення Запорізького регіону.

Реалізація мети передбачала вирішення наступних завдань:

- проаналізувати показники діяльності великих металургійних підприємств Запорізької області та дослідити тенденції їх змін;
- виконати діагностику стану економіко-екологічної зумовленості виробництва на ПАТ «Запоріжсталь» та аналіз її забезпечення на виробництві;
- розробити практичні рекомендації із забезпечення економіко-екологічної зумовленості виробництва ПАТ «Запоріжсталь» в умовах повоєнного відновлення Запорізького регіону.

УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ЗУМОВЛЕНОСТІ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ

Показники оцінки екологічності діяльності металургійного підприємства

Коефіцієнт відходоємності за ознакою «викиди в атмосферу» (Ква)	$K_{ва} = 1 - V_a / OBP$
Коефіцієнт відходоємності за ознакою «скиди у водні об'єкти» (Ксво)	$K_{сво} = 1 - V_{сво} / OBP$
Коефіцієнт відходоємності за ознакою «відходи» (Кв)	$K_v = 1 - V_v / OBP$

Спроможність підприємства отримувати чистий прибуток
Фінансовий індикатор

Фінансування природоохоронних заходів

Динаміка коефіцієнтів екологічного впливу ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь» на рівень економіко-екологічної зумовленості виробництва

Найменування показника	Досліджуваний період			
	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Обсяг виду виробленої продукції, тис. т	3274,8	3524,6	3576,4	4255,1
Викиди забруднюючих речовин в атмосферу, тис. т	59,125	50,719	50,834	54,462
коефіцієнт відходоємності за ознакою «викиди в атмосферу» (Ква)	0,9819	0,9856	0,9858	0,9872
Розміщення відходів, тис. т	2593,812	2420,971	2363,665	2703,673
коефіцієнт відходоємності за категорією «відходи» (Кв)	0,279	0,313	0,339	0,365
Скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти/за показником відведених забруднених зворотних вод, млн. м куб	59,51	54,30	51,81	53,87
коефіцієнт відходоємності за категорією «скиди у водні об'єкти» (Ксво)	0,982	0,985	0,986	0,987

Економіко-екологічна зумовленість виробництва

збільшення ставки екологічного податку в 5-10 разів

впровадження стандартів екологічного менеджменту ISO 14 000

посилення відповідальності за порушення екологічного законодавства

забезпечення можливостей з боку держави, доступу промислового бізнесу в Україні до програм фінансування "зеленої" трансформації економіки

Висновки

1. Основними забруднювачами навколишнього середовища є великі промислові підприємства (зокрема ПАТ «Запоріжсталь»).
2. Надважливе завдання полягає у тому, щоб знайти оптимальне співвідношення між економічним розвитком підприємства і рівнем техногенного навантаження на довкілля, яке виникає у процесі виробництва продукції.
3. Доведено, що досліджуваний період наочно відображає фінансові можливості (нарощування обсягів виробництва; зростання доходів і чистого прибутку; наявність людських ресурсів); об'єктивні передумови (застаріла техніко-технологічна база виробництва; недосконале законодавство; повномасштабна війна) та реалізовані можливості (позитивна практика впровадження екологічного менеджменту на ПАТ «Запоріжсталь») щодо забезпечення економіко-екологічної зумовленості виробництва.
4. Діагностування економіко-екологічної зумовленості виробництва ПАТ «Запоріжсталь» показало, що необхідним є запровадження дієвих економічних важелів щодо зацікавлення «бути екологічно відповідальним» та засобів контролю за дотриманням підприємствами природоохоронного законодавства.
5. При цьому органам державної влади необхідно розробити ефективний механізм відповідальності для забруднювачів, що є особливо актуальним у повоєнному відновленні України, яка прагне інтегруватись до європейського союзу та світової економіки.
6. На ПАТ «Запоріжсталь» успішно реалізовані природоохоронні заходи щодо зниження рівня технологічного забруднення виробовж досліджуваного періоду, однак COVID-19 та повномасштабна війна перекреслили більшість екологічних проектів через руйнування інфраструктури; відсутність фінансових ресурсів для реалізації проектів екологічного спрямування.
7. Запропонована методика дослідження екологічного впливу має практичне значення та може бути покладена в основу побудови системи моніторингу економіко-екологічної зумовленості повоєнного відновлення Запорізького регіону.
8. З боку держави необхідно активізувати дії по регулюванню екологічного законодавства; стимулювати підприємства до впровадження стандартів екологічного менеджменту серії ISO 14000; посилити відповідальність за порушення екологічного законодавства; сприяти забезпеченню можливостей доступу вітчизняному промислового бізнесу до програм фінансування «зеленої» трансформації економіки. З боку бізнесу необхідно запроваджувати дієві економічні важелі щодо зацікавлення менеджменту підприємства «бути екологічно відповідальним», розуміючи визначальну роль великих промислових підприємств у повоєнній відбудові України.

Метеленко Наталя Георгіївна – доктор економічних наук, професор, академік АЕН України, директор Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні ЗНУ